

ACTA POLITOLOGICA

www.acpo.cz

INTERNETOVÝ RECENZOVANÝ ČASOPIS

2015 | Vol. 7 | No. 1 | ISSN 1803-8220

PAJTINKA, Erik (2013). *Slovník diplomacie*. 1. vyd. Bratislava: Pamiko, 169 s. ISBN 978-80-85660-08-1.

RECENZE MARIÁNA SEKERÁKA

Tento článek podléhá autorským právům, kopírování a využívání jeho obsahu bez řádného odkazování na něj je považováno za plagiátorství a podléhá sankcím dle platné legislativy.

Internetový recenzovaný časopis vydává
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze,
Katedra politologie Institutu politologických studií

PAJTINKA, Erik (2013). *Slovník diplomacie*. 1. vyd. Bratislava: Pamiko, 169 s. ISBN 978-80-85660-08-1.

Výnimočné dielo, ktoré zásadným spôsobom obohacuje nielen teóriu, ale i prax diplomacie. Aj takto by sa dal charakterizovať *Slovník diplomacie*, najnovšia kniha z pera slovenského akademického pracovníka Erika Pajtinku (1981), ktorý pedagogicky pôsobí na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (SR) a ako hosťujúci pedagóg prednáša aj na Fakulte sociálnych vied Univerzity Karlovej v Prahe. Recenzovaný slovník, ktorý vyšiel s predhovorom podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava Lajčáka, predstavuje užitočnú pomôcku pre všetkých, odborníkov, študentov i laikov, ktorí majú záujem či už rozšíriť si vedomosti, alebo objasniť si niektoré nejasnosti týkajúce sa špecializovanej diplomatickej terminológie.

V prehľadne zostavenom slovníku, pozostávajúcom z viac než 250 hesiel, nájdú čitatelia a čitateľky zoskupené na jednej strane termíny, s ktorými je možné sa stretnúť pomerne bežne najmä v žurnalistických výstupoch, ako aj – na druhej strane – heslá, ktorých výskyt je relatívne zriedkavý. V oboch prípadoch pomáha kniha detailne objasniť zmysel a významové nuansy, ktoré ostávajú mnohokrát skryté či dezinterpretované. Čitateľská obec tak má možnosť zoznámiť sa s takými pojmi, akými sú napríklad dolárová diplomacia, aide mémoire, minister-rezident, paradiplomacia či styčný úrad. Autor zároveň svojím dielom priniesol do slovenského (a niet dôvod pochybovať o tom, že aj do jazykovo blízkeho českého) prostredia terminológiu, ktorá doteraz nebola vždy celkom ustálená či zjednotená. Pomáha tak homogenizovať a „cizelovať“ terminologický úzus predovšetkým pre bežnú jazykovú prax. Slovník však svoje využitie nájde nepochybne aj v oblasti praktickej

diplomacie a má perspektívu stať sa užitočným pomocníkom pre všetkých, ktorí slúžia v diplomatickej službe na rôznych stupňoch a úrovniach.

Erik Pajtinka pri príprave jednotlivých hesiel nevychádzal len z pestrej a početnej vedeckej literatúry (ktorá, mimochodom, stále v našom prostredí ostáva v oblasti diplomacie pomerne chudobná), ale aj z osobných kontaktov s dlhoročnými a fundovanými diplomatmi, z ktorých možno spomenúť napríklad Juraja Migaša alebo Eduarda Kukana, ktorí publikáciu recenzovali, i z komunikácie s diplomatickými zástupiteľstvami alebo inými špecializovanými inštitúciami. Znova pripomeňme, že v prípade niektorých pojmov doposiaľ neexistovala ustálená prax v ich používaní, prípadne ani relevantný slovenský preklad, keďže v súčasnosti jazyk diplomacie – tak ako aj iné oblasti, vrátane tej vedeckej – formuje predovšetkým angličtina, nová *lingua franca*, ktorá postupne na tomto poli nahradila francúzštinu.

Z formálneho hľadiska je Pajtinkov *Slovník diplomacie* typický veľmi peknou a prehľadnou grafickou úpravou, ktorá výrazne uľahčuje orientáciu v jednotlivých heslách, vzájomne odkazovaných, ako aj vysokou úrovňou slovenčiny, ktorá, žiaľ, nie je doposiaľ bežnou súčasťou odborných publikácií v spoločenských a humanitných vedách. Navyše, kniha je viazaná v tvrdej väzbe, čo napomáha predĺžiť jej „kondíciu“ aj v prípade častého používania a listovania v nej. Vybavená je vzorne zostaveným zoznamom použitej literatúry i zoznamom skratiek. Hoci v diele prevažujú skôr pozitívne stránky priateľské voči čitateľom a čitateľkám, vytknúť mu je možné napríklad absentujúci zoznam hesiel, ktorý by uľahčil orientáciu v nich, či nezaradenie niektorých termínov, ktoré sa občas v diplomatickej

terminológii objavujú, akými sú napríklad pojmy ako: „maskované diplomatické misie“ (v angl. *disguised embassies*), „diplomatická choroba“ (prax predstierania choroby za účelom vyhnutia sa účasti na určitej diplomatickej udalosti), „diplomatická hluchota“ (prax, prostredníctvom ktorej starší diplomati využívajú svoj vek a prípadné zdravotné ťažkosti preto, aby „nepočuli, čo počuť nechcú“), „tour d’horizon“ (diplomatická debata pokrývajúca najvýznamnejšie aktuálne témy spoločného záujmu) alebo „vyhostenie“ (formálna deportácia diplomata, ktorá je často prejavom protestu prijímajúceho štátu proti konaniu vysielajúceho štátu, alebo dôsledkom vlastného neetického konania diplomata, akým je napríklad špionáž). V slovníku tiež mohli byť zahrnuté a vysvetlené aj niektoré skratky, akou je napr. „D.C.M.“ (v angl. *deputy chief of mission*). Zaujímavé a ilustratívne by tiež mohlo byť zaradenie vzorov a príkladov niektorých diplomatických písomností alebo iných diplomatických reálií (ako sú napr. diplomatické vlajky a uniformy) v prílohovej sekcii, ktorú momentálne slovník neobsahuje. Tieto malé (a treba zdôrazniť, že z pohľadu autora recenzie subjektívne vnímané) nedostatky však môžu byť poľahky odstránené v prípadnom druhom, rozšírenom a prepracovanom vydaní.

Aj napriek uvedeným drobným výhradám možno Pajtinkov slovník jednoznačne odporučiť pre všetkých záujemcov a záujemkyne o terminológiu z oblasti diplomacie. Mnohému sa z neho môžu priučiť aj kariérni diplomati, zvlášť tí, ktorí svoje profesné pôsobenie len začínajú, ako to zdôraznil aj minister Miroslav Lajčák vo svojom predhovore. Siahnuť by po ňom mali aj študenti a študentky odborov ako sú medzinárodné vzťahy alebo európske štúdiá, pre ktorých by neznalosť elementárnych pojmov, ktoré autor vo svojom slovníku obsaj-

ňuje, znamenala závažnú prekážku v ich odbornom i budúcom kariérnom raste.

Marián Sekerák¹

¹ PhDr. Marián Sekerák je interním doktorandom Katedry politologie Institutu politologických štúdií Fakulty sociálnych vied Univerzity Karlovy v Praze. Kontakt: marian.sekerak@gmail.com.